

ŠRAPNELI U MEKOM TKIVU

(Danilo Lučić: *Šrapneli – pejzaži od baruta, Areté, Beograd, 2017*)

Dugo čuti dok ne zaboraviš govor

Danilo Lučić /*Nem, nag i nov*/ Beleške o mekom tkivu

Noć je [...] i svaki put sve nestane prije nego uspem osmisliti početak, pronaći ležište za prikaz Šrapneli – pejzaži od baruta, druge zbirke pjesama Danila Lučića u nakladi Areté. Ko zna šta diše pod slobodom četiri godine nakon autorovog prvijenca Beleške o mekom tkivu, zbirci poezije nagrađenoj Brankovom nagradom 2014. godine, jer sloboda ne znači moći i smeti / nego ne morati. Šrapneli su zbirka koja počiva na eksplozijama slobode pa i ja sam među njima počivam, ohrabren tim sugestijama pronaći bar ponešto od odgovora na autorovo pitanje kako ljudi govore istim jezikom / a da se nikad u životu nisu videli / niti zavoleli.

Danilo Lučić je pjesnik svjestan da jezik ne stvara ljude, već ljudi jezik i da bez suprotnosti nema napretka, jer suprotnosti su polje u kojem se ostvaruje znanje i mogućnost odabira, a sve bivše pesme su zamke, i to su premise na kojima gradi svoju drugu zbirku, s tim da ne nudi ni zaključak ni odgovor, jer *poezija je polje najslobodnije lingvističke prakse*. Ono što se ostvaruje u toj gradnji, primarno je tekst koji konstantno izmiče i čini čitanje novim, neudobnim iskustvom. *Šrapneli* kod čitatelja osvješćuju meko tkivo navike čitanja i čine ga aktivno opreznim, a kako je teško potpuno eliminirati navike, kao čitatelj sam odlučio izložiti se mogućoj zamci.

Mnogo se toga promijenilo u pristupu jeziku i pjesmi od *Beležaka* do *Šrapnela*. *Beleške* su, kako sam autor kaže, zbirka bez jasno zacrtanog koncepta, koja nije težila ujednačenosti u svojoj cjelini, te zbirka kojoj je jedna od okosnica bila zapitanost o kraju. S druge strane, *Šrapneli* su potpuna suprotnost, vrlo su jasan i promišljen koncept koji, paradoksalno, svoju ujednačenost ostvaruje kroz neujednačenost, zapitanost o kraju postaje prostor pomirenja jer *smrt je elementarna majka* budućnosti, a autor se okreće propitivanju početka jer *ništa ne počinje*. Time se uspostavlja dijalog između dvije zbirke, odnosno eksperiment *Šrapnela* u širem je čitanju eksperiment nad *Beleškama* i zaboravljanje govora. Jezik Danila Lučića počeo je da se otima / · zajedno sa svojom novom inteligencijom i počeo stvarati tekst koji odbija biti statični poligon tradicije, ideologije i romantiziranja, a teži postati alat subverzije, izvor promjena koji stvarnost prestaje svoditi na parole. Jedan od trenutaka ovog dijaloga i eksperimenta jest sama knjiga kao predmet. Naime, prednja je korica tiskana bez naslova, koji se naknadno dopisuje rukom, čime autor i na simboličnoj razini propituje tradiciju i pretpostavke, a tome pridonosi i ispisivanje posvete na koricu knjige, čime nam oduzima poznato mjesto kao čitateljima. To je oduzimanje prisutno kroz čitavu zbirku.

Ovaj ciklus se zove rešetke prvi je od tri ciklusa, ispisan je u 12 pjesama/rešetaka bez naslova, a svaka je pjesma ispisana u četiri katrena. Formom simulirajući tradiciju, ciklus otvara pjesma koja opisuje igru skrivača i daje nam ključ za čitanje čitave zbirke. Danilo Lučić svjestan je da tradicija nije nešto od čega možemo pobjeći, niti ima smisla to pokušavati. Ono što treba jest uspostaviti distancu, osvijestiti modele koje tradicija sadrži i u njih uvesti (r)evoluciju. U istoj pjesmi, u širem smislu, pjesnik govori o sukobu, pozicijama moći i nemoći, tenziji koja nastaje s jedne strane nastojanjem da jezik i forma ostanu čiste, i druge, neminovnosti njihovog širenja i pjesnikove potrebe za evolucijom, što se često od strane tradicionalista opisuje kao književnost bez duše. *ne vidim onoga što žmuri ali znam / da mi je za petama · vidim svoje zapljunute drugove / kako sede na ogradi · gledaju me odozgo · licima / bez izraza na mesečini · kako jurim bez duše · svaki put / sve nestane pre nego što uspem da se zapljunem* stihovi su kojima se ironizira patetičnost i ideja autoriteta, no u koje pjesnik istovremeno unosi diktat čitanja korištenjem simbola za množenje umjesto pravopisnih znakova, kojima, opet paradoksalno, akumulira slobodu koja će dovesti do eskalacije u drugom ciklusu.

nekad sam znao da zaskočim reči / · da ih nekoliko odjednom pokoljem na ispaši, a ispaša na koju nas vodi Danilo Lučić drugim ciklusom, ona je na kojoj riječi i značenja, forma i ritam, svaki čas zaskoče čitatelja, tjerajući ga iz zone komfora i izazivajući u njemu misli ni najmanje ugodne. Jedna od takvih misli koja me zaskočila jest – da bismo i kao pojedinci i kao društvo iz nemira ušli u mir, možda je potrebno izazvati još veći nemir, napraviti drastičan rez. A kako onda u tome ostati čovjek koji uopće ima pravo na optimizam i nadu? Ili, jezik je nasilje *roditeljskih gugutanja · njima nas ti zlikovci / osakaćuju sekući nam rečenične tetivice*. No, to je *train of thought* koji ću zaustaviti odmah, a u svakome tko će čitati *Šrapnele* pokrenut će ga poznata fotografija atomske gljive nad gradom Nagasaki uslijed eksplozije, kojom se najavljuje upravo drugi ciklus. Kodno ime te atomske bombe bilo je *Fat man*. Ovime pjesnik domišljato uvodi novi sloj u zbirku, pa tako promišljanje jezika i tradicije postaje i promišljanje društva i njegovog eksploatacijskog i konzumerističkog uređenja.

EXPORT KALIBRIRANIH REFLEKSIJA tugovanko moja vrati mi se / srž do srži / istina od lepog / kud ću bez tebe / u crvu jabuka / pisanje ukočenim vratom / brini o meni / budi o meni / kost o meni / danilovog oca pismo o meni / haubice veselo pevaju mom plemenu / o drveću punom naših prijatelja i rođaka / spuštaće ih lagano na dlan / na dan na san na gram / Lezi ranije. Do bro se naspavaj. / Sutra će rat.

Kako bi izazvao još veći nemir u čitanju, pjesme na lijevoj stranici su poravnate s lijevom marginom, a pjesme na desnoj stranici s desnom, što je domišljat način vizualnog oponašanja eksplozije, naslovi pjesama pripadaju više polju književne teorije nego poeziji, u nekim se stihovima autor izravno obraća čitatelju, objašnjava što je htio napisati, a nije ili ne zna. Također, dodatni nemir se stvara i opasnim narušavanjem ritma zbirke jer drugi ciklus je ispisan u 30 pjesama, što je više pjesama nego u prvom i trećem ciklusu zajedno, nakon čega *sledi sleganje*.

Slijeganje prašine grafički prikazano od „nebrojeno“ puta ispisanog *Ibid*. najava je trećeg ciklusa u kojem je i svaka od 16 pjesama naslovljena *Ibid*, 53., bez interpunkcijskih znakova, što svaku pjesmu zapravo čini fusnotnim talogom za koji ne znamo na što se referira. Ako se pak potrudimo, jer stranice u *Šrapnelima* nisu označene, i izbrojimo do 53. stranice, shvatit

ćemo da je upravo prva pjesma-fusnota trećeg ciklusa na tom mjestu, i tako svaka iduća pjesma-fusnota postaje fusnota prethodnoj pjesmi-fusnoti, a izvor ostaje trajno oduzet dok *Nadomak nas zveče početnički nespretni akordi iz pianina sinčica koji je obećao sebi progres da otac kome je umro otac ne bude ljutit*. Možda su upravo ovo stihovi kroz koje treba promatrati posljednji ciklus, uz *Za to vreme ja sam se ispostavio nesposobnim za određene ljubavi ljubavi prema čokoladi ljubavi prema nacionu*, u kojem se fokus zbirke u smislu kritike tradicije i naslijeđa sužava na državu i ideju nacije u kojima *Poetika života tu se razvija isključivo tokom puš pauza na kojima se po pravilu miluje podjebavanjem Svako od njih zna da negdje postoji dugačak sunčan prazan dan koji bi morao da nas sadrži a Mesta potrazi za identitetima nema*.

Ibid. je ciklus u kojem se forma potpuno urušava i pjesnik pravi najveći odmak od svega već spomenutog, jer zna da *ponavljanja ubijaju, a čovek kad prestane biti crkva / postane grad*, i umjesto subjekta kojeg čine prilike postaje subjekt koji stvara prilike. Danilo Lučić to svakako ne čini potpuno siguran u sebe; u pretposljednjoj pjesmi zbirke vraća se na igru skrivača i strepnju o svom pjesništvu i jeziku. *Otkud i još važnije zašto izniknu ti ljudi iz nekakve magluštine odsustva nakon godina ili decenija pošto su nestali iz vidokruga naših života [...] U poslednje vreme jedan takav čovjek skoro svakodnevno nosi za mene pismo ali ja još uvek ne umem da ga pročitam Strahujem da on može biti opomena mojim nepočinstvima*. Kao što kroz čitavu zbirku remeti i premješta fokus čitatelja, tako ovime iznova premješta početak i dovodi u pitanje ono što poznajemo kao čitanje, pisanje i tumačenje.

Pjesništvo Danila Lučića pjesništvo je duboke promišljenosti, uronjenosti u sadašnji trenutak i hrabrih postupaka, pjesništvo racionalnog i eksplozivnog, ali nipošto hladnog i samodostatnog jer upravo su te eksplozije i racionalizacije rezultati potrebe za shvaćanjem koju ljubav i napredak, da bili bi mogući, zahtijevaju. Iskreno vjerujem da ovo je zbirka poezije čiji će šrapneli oblikovati buduća pjesnička ostvarenja, ne samo Danila Lučića, već i ostalih pjesnika.